

EDINYAÑA DANIEL NSIO KE OBUBE MME EKPE

Daniel 6:1-28.

QYQHQ UKPEP-ÑKPQ 423

Eke Ikpo Owo

IKPO IBUOT: “Obon eyenyaña mi osio ke kpukpru idioq odunam owo, eyenuñ ekpeme mi okosim Obio Ubon Esie ke Heaven. Enø enye ubon ke nsinsi-nsinsi” (2 Ñwed Timothy 4:18).

I Obio-ubon Edidem Darius

- 1 Darius emek mbon 120 onim ke idak ukara esie, onyuñ emek ikpo owo ita nte mbuot qnq mmq, Daniel 6:1, 2.
- 2 Ema enam Daniel edi etubom koro enye ekenyenede eti spirit, Daniel 6:3; 5:12.
- 3 Mbqñ ye mme ikpo owo ekabare efube Daniel ufup, Daniel 6:4, 5.
- 4 Mmø ema eyom usuñ ndisio Daniel mfep ke itie oro edi mmø ikekwe ndidue ke enye, Daniel 6:5; 1 Samuel 29:3; Luke 23:14; Jude 24; Eriyarare 14:5.

II Odu

- 1 Mbqñ eduk odu ebaña Daniel, Daniel 6:7, 8.
- 2 Edidem qsoñq ewuhq edi ifiqkce uduak mmø, Daniel 6:9; Esther 8:8.
- 3 Daniel aka iso qbqñ akam nte enye ekesibqñde, Daniel 6:10-13; 1 Ndide 8:44, 45; Psalm 55:17.
- 4 Edidem qfuhq onyuñ oyom usuñ ndifak Daniel, Daniel 6:14.
- 5 Mbqñ ekpak edidem etc anam ewuhq qsoñ ada, Daniel 6:15.

III Daniel Ke Obube Mme Ekpe

- 1 Etop Daniel esin ke obube mme ekpe, Daniel 6:16, 17.
- 2 Edidem idehe idap ofuri okoneyo, Daniel 6:18; Esther 6:1.
- 3 Darius abak aka ke obube onyuñ okot Daniel, Daniel 6:19-20; Jeremiah 32:17.
- 4 Daniel eyere; edidem okop idaresit, Daniel 6:21-23; Isaiah 63:9; Utom Mme Apostle 12:11; 2 Ñwed Timothy 4:18; Mme Hebrew 11:33.
- 5 Esio Daniel ke obube, enyuñ etop mbqñ esin, Daniel 6:23, 24.
- 6 Edidem ewet ñwed qnq ofuri idut anam añaña etc ke Abasi Daniel edi odu-uwem Abasi, Daniel 6:25-28.

SE EKPEPDE EBAÑA

Ukara Mbon Mede Ye Persia

Mbon Mede ye Persia ema ebø Babylon ukara. Oto ke eti spirit emi okodude ke Daniel ema enim enye ke ata akamba itie ke ukara Babylon ke qyohq isua iba ke Nebuchadnezzar ama akada ubon. Ke ofuri isua 70 emi nditø Israel ekedude ke ufin ke Babylon, ukara idut oro ama okpono Daniel eti-eti. Idahemi Babylon qduø, ndien mbon Mede ye Persia ekabare edi udiana mme andikara ofuri ererimbot. Edi akpanikø ete ke mmø ema ekop etop Daniel mbemiso mmø ebø obio oro ekara. Mme ikpo utibe-ñkpø oro Abasi akanamde ke Babylon ikedighe ke ndibe, ekedi añaña-qnq kpukpru owo ndikut.

Ema eti mme utibe-ñkpø oro Abasi akanamde, ke Egypt ke ubøk Moses ke ediwak isua; mme idut emi ekekande Egypt ekuk ema etiñ ebaña mmø. Mmø ema enyene ndik enyuñ efehe Abasi Israel, edi eka iso eyire ke ndinam ñkpø nnq mme abasi mmø emi mikenyeneke odudu, mikonyuñ ikwe usuñ, ikopke ñkpø, inyuñ itiñke ikø.

Ufup

Edi se ekerede ete ke ini Darius, owo Mede, ama akada uboñ, enye ekenyene ndiyom ifiok ye ñuwam nto Daniel. Enye ama emek mbóñ 120 ete ekara obio, ye mme ikpo owo ita nte mbuot mmó emi, Daniel onyuñ edide andikpon ñkan. Emi ama edemere ufup ke otu mbóñ oro. Ñwed Abasi etiñ ñoñ nnyin ete “Koro ufup edide ikpahesit owo: ndien enye idiyakke ke usen usiene” (Mme Ñke 6:34). “Ufup onyuñ ñoñ ubók nte udi” (Ikwó Solomon 8:6).

Mbóñ emi ema eyom ndimum Daniel ke ndidue man ebiom enye ikpe ke iso edidem. Daniel ikanamke akpanikó ino Abasi esie ikpoñ, edi ama anam akpanikó ñko ñoñ obio esie ye utom edidem. Mmó ikekemeke ndimum enye ke ndidue.

Mme ewet-ñwed (scribe) ye mme Pharisee ema eyom ndimum Jesus ke ndidue. Ke mmó ema ekedorí Enye ediwak ikó, Pilate, andikara emi okotode Rome ama ñdohó ete “Ami ñkwe enye idiók ke idem.” Mme andidori Daniel ikó ema ebieré ete ke mmó ikekemeke ndikut ndidue ke uwem Daniel, me ke ido nte enye anamde mbubehe, me nte enye anamde akpanikó ñoñ edidem, ke ntre mmó ema ebieré ndida mbet Abasi esie mbiom enye ikpe.

Akam

Daniel ekedi owo emi ekesibóñde akam. Ndusuk mbóñ oro ema esikut enye ediwak ini nte enye ebererede usuñ-ofum (window) ufók esie ese Jerusalem onyuñ anamde mkpe-ubók ñoñ Abasi. Uwem edibóñ akam edi uwem owo Abasi, uwem emi mikamake esuene, uwem emi anamde mme owo ekpon, idighe ke kpukpru ini ndikpon ke enyin ererimbot, edi ekpon koro mmó enyenede inyene ke ñkañ Abasi.

Edisioño Ndo

Edi mmem-mmem ñkpó ñoñ mmó emi enyenede enyin-uyep ndisioño Eti-mbuk ndo; mmó edohó ete afaha akaha, esire akaha; iyakke owo anam se enye amade, anam afo udukke otu mme owo.

Mmó ema enyime ndinim ewuhó emi edibopde Daniel. Mmó ñko ema enyuñ eda nnem-inua emum edidem. “Ndien mmó ebiaña enye ke inua mmó; enyuñ esu nsu eno enye ke edeme mmó” (Psalm 78:36). Ufen ke nditut utoñ ke ewuhó edidem ekedi ndiduk ke obube mme ekpe. Edidem ama efik ubók ke ñwed ewuhó anam enye akabare edi mbet, ke ini enye mikofíokke se ikedide uduak mmó. Mbet mbon Mede ye Persia ikedighe se ekemedé ndikpuhó. Ke ini edidem ñkari mmó ye afia emi mmó enukde Daniel esin, enye ama odomo ukeme ndisio enye, edi ikekemeke.

Eti Iwuk

Daniel ekedi ñkpó nte owo isua 90 idahemi, edi enye okosuk enyenyene ukeme ndinam mme utom ke obio oro. Uduak emi enye ekenyenede ke esit esie nte akparawa ekedi se enye okosuk enyenede ke ini usoñ. Esit esie ama ñwuñ ke Abasi. Ewuñ owo baba kiet ikekemeke ndikpan enye ndiyak idem nnó Abasi.

Ndusuk owo ekpema ndinam mbet oro ke ndibóñ akam ke ndibe. Edieke Daniel ekpeketiede ntre, owo ikpekewetke mbuk emi ke abaña nte ekenyañade enye esio ke obube mme ekpe ndisóñ buqtidem nnyin.

Erifak Abasi

Owo abiaña ededibe inyuñ inanake ndidue. Enye ofofuk akpanikó. Mbóñ emi ema edibe eka ufók Daniel, enyuñ ekut nte enye ñboñde akam, eberede usuñ-ofum (window) ese Jerusalem. Mmó ema eketiñ eno edidem. Ema enam nte ewuhó eketemedé. Ema etop Daniel esin ke obube mme ekpe. Edi angel ama ebem Daniel iso oduk ke obube mme ekpe onyuñ ñkari mmó. Ndusuk biñ ama ñdohó mme ekpe, edi mmó ikekemeke nditat inua mmó ndom Daniel ndomo ebiet kiet. Imonim ite Daniel ama enyene utibe emem ke ukpóñ esie onyuñ ñkari mmó. Abasi emi ekpemedé enye osio ke inua ndioñ unam oro.

Edidem Darius ikedehe idap ofuri okoneyo, idiaha udia, ikwó iduhe, me ufan iduhe ndisioño enye ndobo. Enye okodu ke ufók ndik ye idorenyin. “Ndik asaña ye ufen” (1 John 4:18). Idorenyin esie ñkari mmó ke mme utibe-ñkpó oro enye okokopde ke edem. Enye ikenyeneke odu-uwem idorenyin ke esit esie ndisóñ enye idem ete ke Abasi eyeñwam.

Idaresit

Ke ndo-ndo oro eyo esierede edidem ama ọsop aka ke obube mme ekpe. Ke ini enye osimde, ndusuk enye ikekemeke ndikut esit obube man ọfiok me Daniel do ye uwem, mmodo enye ama ofiori ete “O Daniel . . . nte Abasi fo emi afo anamde ñkpọ Esie kpukpru ini emekeme ndinyaña fi mbọ mme lion?” Ndien Daniel ọdohọ edidem ete, “O edidem itoñ uwem osuk ọsopn fi ke nsinsi”. Kere nte edidem oro ọfrôle ye idara ke ini enye okopde uyo Daniel! Enye ọnọ mmọ uyo ete esio Daniel ke obube; nnyin imonim ite angel oro okodude ye Daniel ama ọworo ñko, koro ndo-ndo oro etopde mme andidori Daniel ikọ esin ke obube, mme ekpe ema ewai mmọ.

Mme mböḡ Persia 120 ye mme ekpe ikekemeke ndinam Daniel ñkpọ koro enye ọkobuötde idem ke Abasi esie! Etiñ eno nnyin ke Mme Hebrew ibuot 11 ete, oto mbuötidem “ekibi mme lion inua.”

Eduk Ke Afia Mmọ

Mmọ oro ekedoride Daniel ikọ ema ekabare ebọ ukem ufen emi mmọ ekeduakde eno enye. “Nam mmọ eke eyomde ukpoḡ mi ekut but ye esuene: yak mmọ eke eduakde idioñ eno mi, efiak edem enyuñ etimere. Koro mmọ edipde obube iyire mmọ eno mi ke inyeneke ntak; mmọ etibi ukpe eno ukpoḡ mi, ke inyeneke ntak. Yak nsobo eke enye mifioñke osim enye; yak iyire esie emi enye odipde omum enye: yak enye ọduo ke esit osobo” (Psalm 35:4, 7, 8). Emi ekedi akam David, edi se nte ekemde ye ukpep-ñkpọ emi!

Nsinsi Uboḡ

Uteñe ama omum Darius, esit esie onyuñ emenere ke abaña utibe erifik Daniel tutu enye anam ewuhọ efen. “Ke kpukpru ebiet eke ndide ọboḡ ye edidem, yak owo ebak enyuñ efehe Abasi Daniel: Koro edi enye edi Abasi uwem, Enye onyuñ ebighi ke nsinsi, uboḡ esie onyuñ edi se midibiarake, ndien Enye eyedi Edidem ke nsinsi.” Ema eno ewuhọ emi esok kpukpru idak ukara edidem. Nso utø utibe usuñ nditiñ nnø ererimbot mbaña Abasi akpanikø! Ndusuk ediwak mmọ oro ema eboḡ akam enyuñ eyom odu-uwem Abasi.

Ikọ kiet emi edidem eketiñde edi se itukde esit; enye ama etiñ abaña obio-uboḡ Abasi ete ke idibiarake, ñko ke ukara Esie eyebigi ke nsinsi. Edidem emi ekedide okpono-ndem akasaña didie ọfiok emi, iboghoke Spirit Abasi ekenyik enye etiñ. Nte utø idara oro ọkoyohọ ke esit esie ke abaña uboḡ Daniel tutu esit ye enyin esie emenere ese Heaven ndien Edisana Spirit ada enye usuñ nditiñ mme akpanikø mbaña Obio Uboḡ Abasi?

**“Domo nditie nte Daniel,
Domo, ndida ikpoḡ!
Domo ndinyene iwuk!
Nnyuñ nnam mme owo efiok!”**

MME MBUME

- 1 Nso idi ntak emi ekemekde Daniel edi ibuot ọnọ mböḡ eken?
- 2 Edinam oro eketie mböḡ eken didie?
- 3 Didie ke mmọ ekeduk odu ndiwot Daniel?
- 4 Mmọ ekesaña didie enam edidem onyime ndisogn̄ ewuhọ oro?
- 5 Ke ini edidem ọkofioñde uduak mmọ idem esie eketie didie?
- 6 Nso ke Daniel akanam ke abaña ñkpọ emi?
- 7 Nso idi ntak emi mme ekpe mikewaike Daniel?
- 8 Nso ikotibe ino mböḡ ye mbon ufok mmọ?
- 9 Tiñ baña ewuhọ efen emi edidem akanamde.

